

JORNADA SOBRE DIFERENTS MODELS DE FINANÇAMENT LOCAL

Taula rodona: **Lliçons per a la hisenda local catalana**

Maite Vilalta
Universitat de Barcelona
Institut Economia de Barcelona

Esquema

1. **Què fan** els nostres municipis?
2. D'on procedeixen els seus **ingressos**?
3. Elements per un debat: **què en podem aprendre** del sistema comparat?

1. Què fan els nostres municipis?

1.1. El marc competencial dels municipis es caracteritza:

- **Complexitat**

- Diferent segons la mida del municipi
- Reduït / ampli (segons la voluntat del municipi)

- **Moviment**

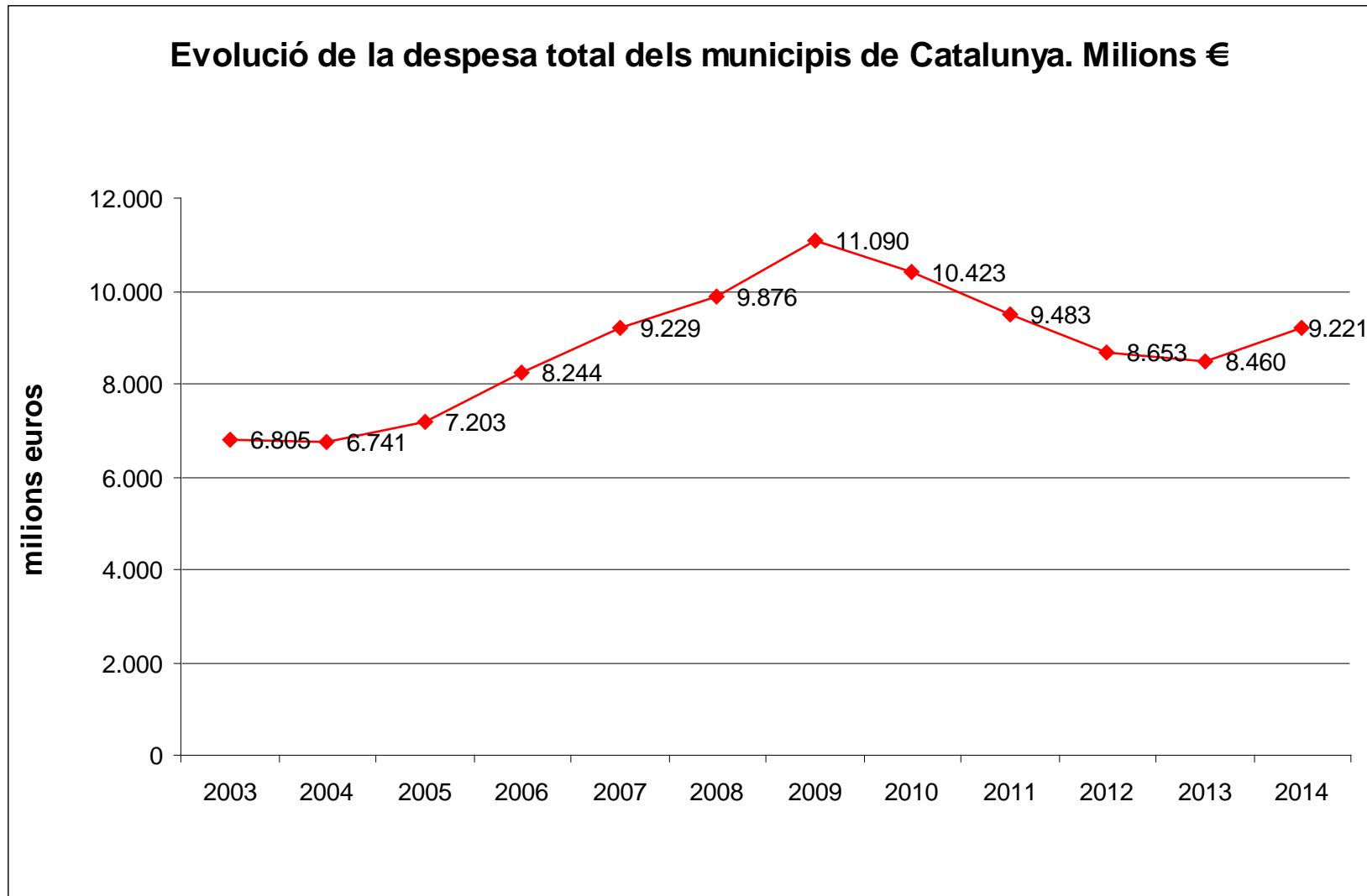
- Nova normativa estatal i autonòmica / Llei racionalització i sostenibilitat administració local (LRSAL).

1.2. El pes de la despesa pública local: al voltant d'un **13% del total.**

El pes dels Governes Locals era del 10,0% fa 36 anys! (1981)

1. Què fan?

Evolució de la despesa municipal.

En euros per habitant:

2003: 1.015€; 2009: 1.484€; 2014: 1.226€

1. Qè fan?

1.3. En **què** gasten els municipis de Catalunya?

Despeses del conjunt de municipis de Catalunya segons el seu destí. Milions euros, % sobre el total i taxa de variació anual (%).

2010-2015

	Mitjana anual. Milions euros	% sobre el total	Taxa variació anual %
Seguretat i mobilitat ciutadana	756.418	10,6%	1,0%
Habitatge i urbanisme	1.232.475	17,3%	-8,1%
Benestar comunitari*	1.407.878	19,7%	-0,8%
Sanitat	109.130	1,5%	-5,1%
Educació	665.969	9,3%	-3,7%
Cultura	548.281	7,7%	-5,8%
Serveis socials i promoció social	621.937	8,7%	1,5%
Serveis de caràcter general i òrgans de govern	1.318.863	18,5%	-2,1%
Deute	796.423	11,2%	9,6%
Altres despeses **	1.845.007	25,8%	-1,5%
Total despeses	9.302.381	130,3%	-1,7%

* inclou sanejament, abastament i distribució d'aigua, recollida i tractament de residus, neteja viària, cementiris i serveis funeraris.

**inclou regulació econòmica general i de sectors productius (agricultura, indústria, energia, mineria, turisme...), foment ocupació, recerca, desenvolupament i innovació, etc.

Elaboració pròpia a partir de Ministeri Hisenda i Funció Pública.

2. D'on procedeixen els seus **ingressos?**

2. Els ingressos municipals

Ingressos del conjunt de municipis de Catalunya segons procedència. Milions euros, percentatge sobre el total i taxa de variació anual (%). 2010-2015

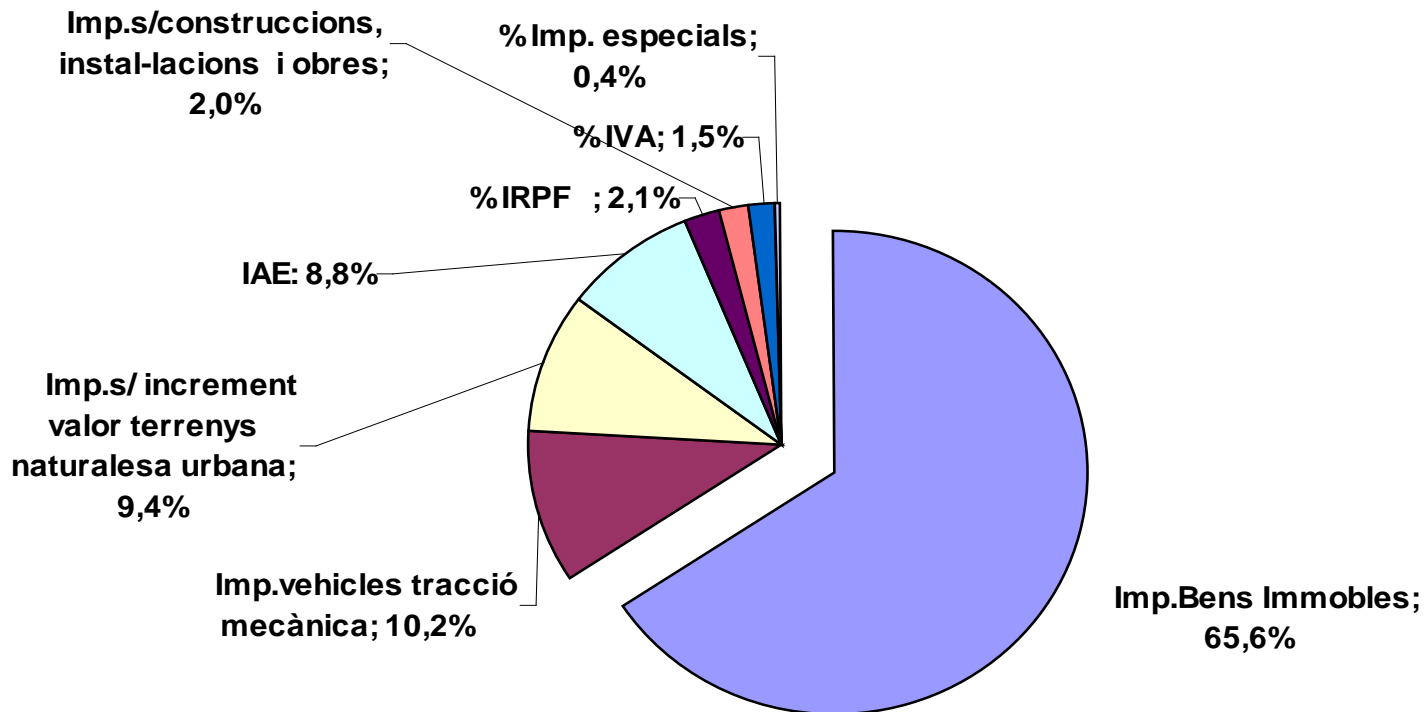
	Mitjana anual 2010-2015. Milions €	% sobre el total	Taxa variació anual %
Impostos*, taxes, preus públics i altres ingressos tributaris	5.662,39	56,3%	2,3
Transferències de l'administració central	2.166,62	21,6%	-2,7
Transferències de la Generalitat de Catalunya	723,67	7,2%	-11,5
Operacions financeres (endeutament)	610,08	6,1%	-18,5
Altres ingressos **	886,79	8,8%	-0,2
Total ingressos	10.049,56	100,0%	-2,0

* Inclou els següents impostos: impost sobre béns immobles, impost sobre activitats econòmiques, impost sobre vehicles de tracció mecànica, impost sobre increment valor dels terrenys naturals a urbana, impost sobre construccions, instal·lacions i obres.

** Inclou transferències procedents de la Unió europea i altres ens, ingressos patrimonials, alienació d'inversions reals.

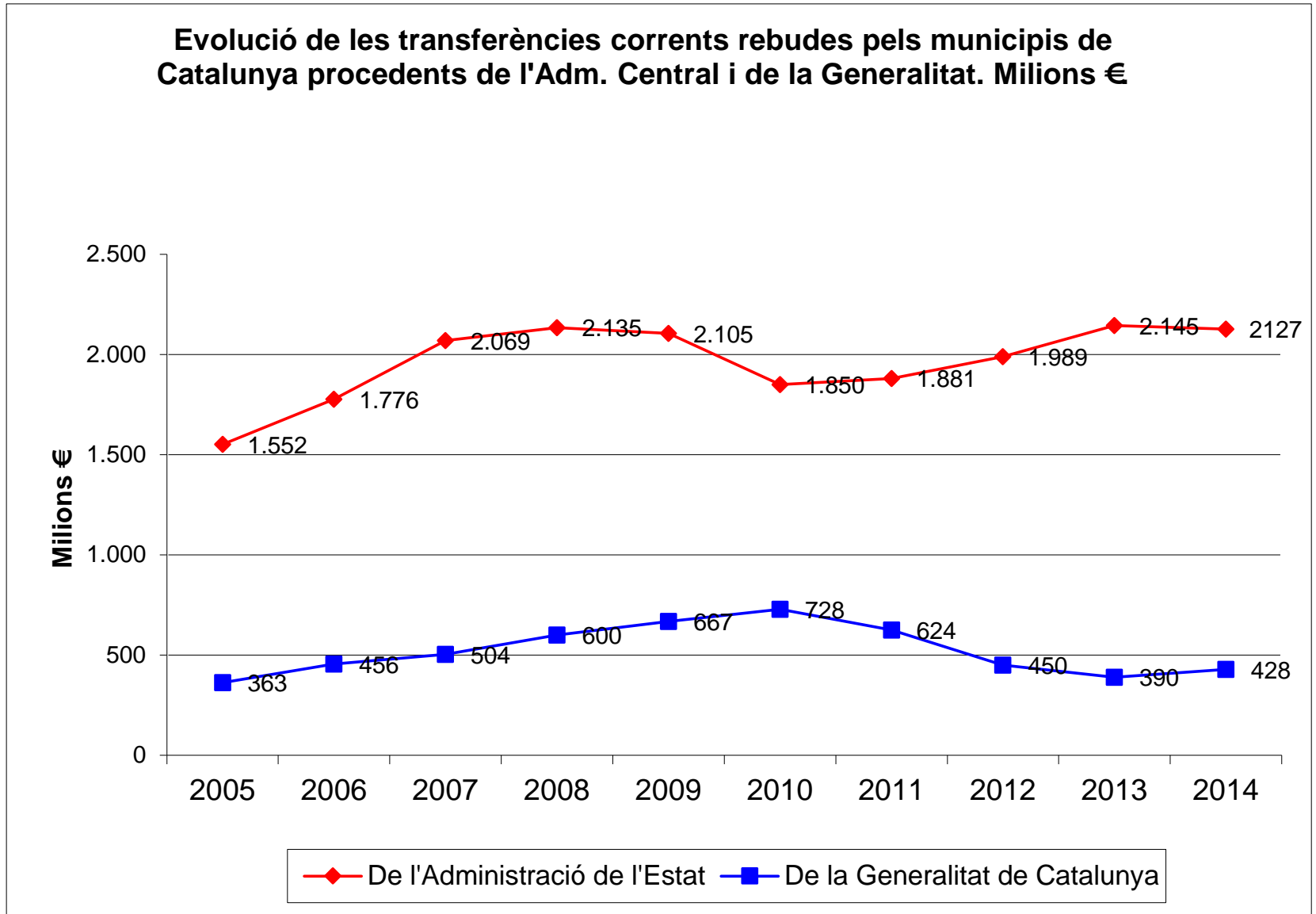
De quins impostos es tracta?

Ingressos procedents d'impostos i participacions impositives dels municipis de Catalunya. % sobre el total. 2013

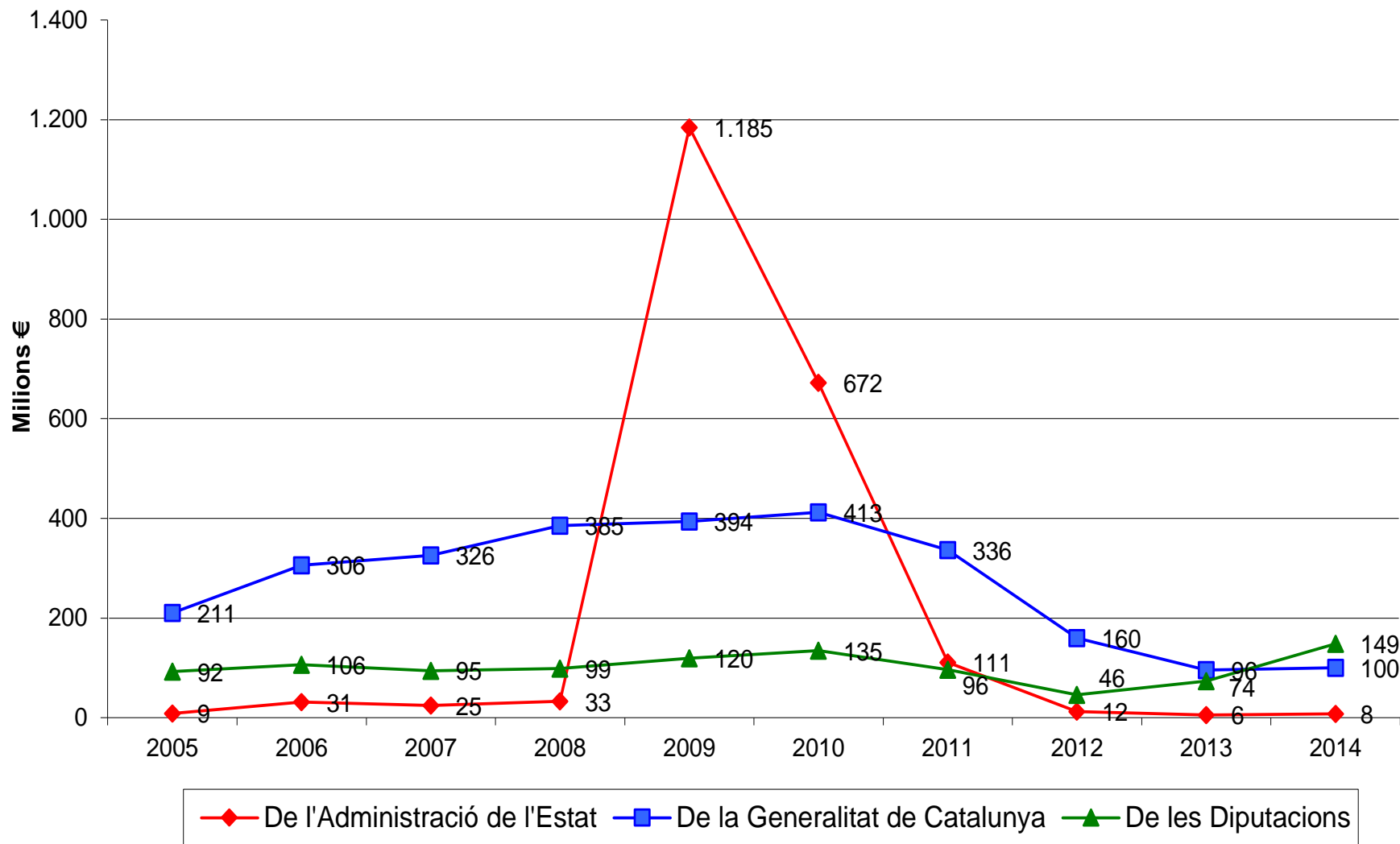
2. Els ingressos municipals

Què està passant en els darrers anys amb les transferències que reben els municipis catalans?

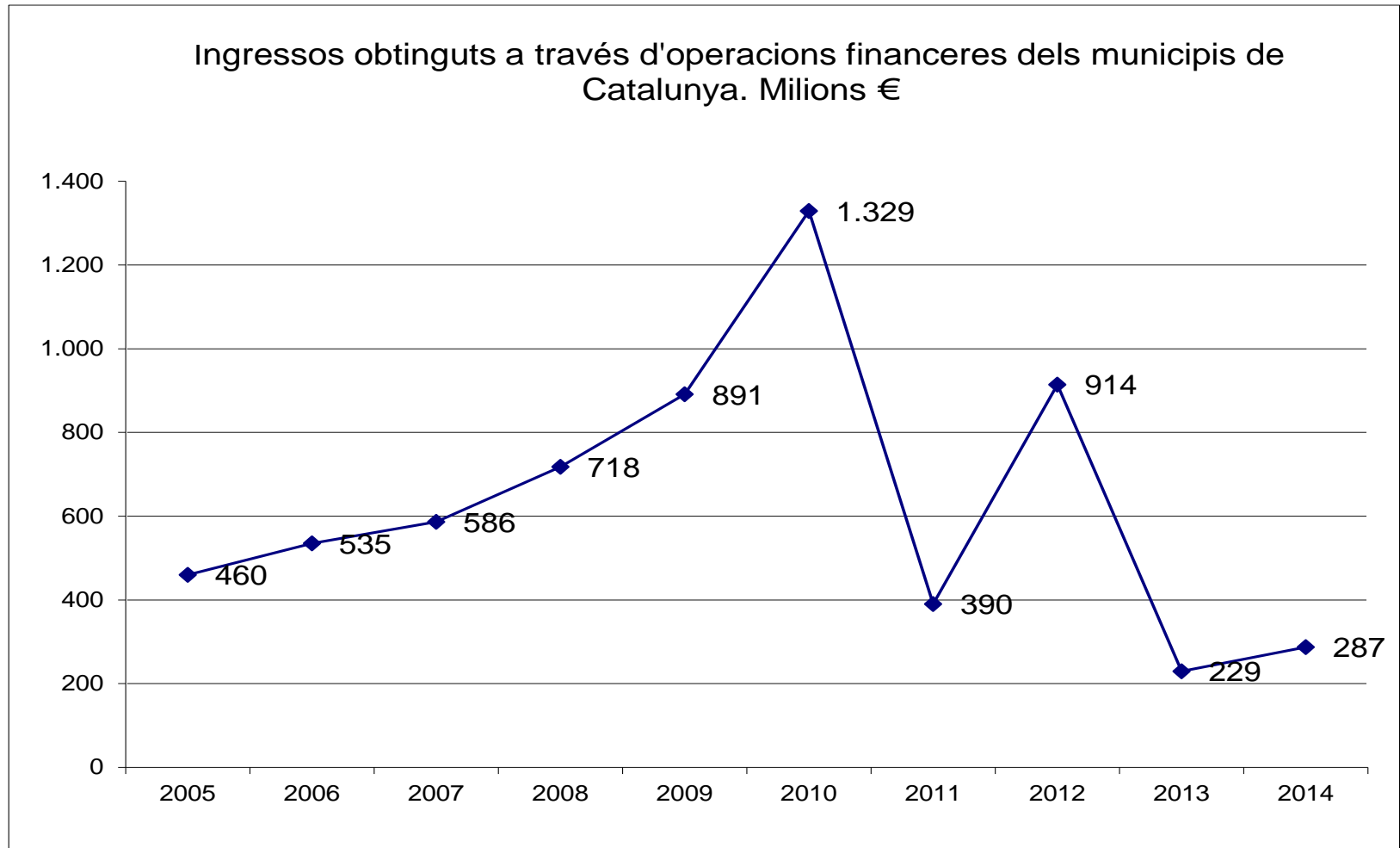

3. Els ingressos municipals

Evolució de les transferències de CAPITAL rebudes pels municipis de Catalunya procedents de l'Adm.central, de la Generalitat i de les Diputacions. Milions €

I finalment, com han evolucionat les operacions financeres (**endeutament**)?

Recordar la reforma de la Constitució, llei d'estabilitat pressupostària, escenaris de consolidació...

3. Elements per un debat

Què en podem aprendre del sistema comparat?

1. Marc competencial:

- Caldria **definir-lo més?**

(Estatut Autonomia de Catalunya 2006)

2. El pes del sector públic local (al voltant d'un 13%):

- És baix? Respecte qui? L'exemple d'altres països.
- Hi ha una voluntat "real" d'**augmentar-lo?**
- Quin **tipus de competències** s'haurien de transferir per aconseguir-ho? Què és el que realment volem que facin?

3. La qüestió de la **mida** dels municipis

Municipis de Catalunya segons la mida. 2015		
	Nombre de municipis	%
Menys de 1.000 habitants	486	51,3%
De 1.001 a 5.000 habitants	252	26,6%
De 5.001 a 20.000 habitants	145	15,3%
De 20.001 a 50.000 habitants	41	4,3%
De 50.000 a 100.000 habitants	13	1,4%
De 100.001 a 500.000 habitants	9	1,0%
Més de 500.001 habitants	1	0,1%
Total	947	100,0%
Elaboració pròpia a partir INE		

- És una mida excessivament **petita**? (Carta municipal Europea).
- Estarien tots els municipis en condicions d'assumir **noves competències**? Ho podrien fer amb el grau d'autonomia necessària?
- Caldria plantejar-nos seriosament el tema de la **supramunicipalitat**?

4. És adequada la relació existent entre la Hisenda de la Generalitat de Catalunya i la dels ajuntaments?

- **Hi ha una disfunció.**
- **Comparació amb els països federals**

5. Quant a l'actual model de **finançament** municipal (I)

- a. Els ajuntaments tenen els recursos “suficients” per prestar allò que hem acordat que han de prestar? (*equilibri vertical*)

- b. Tenen autonomia financera? Tenen capacitat per decidir d'on i de qui obtindran els seus recursos? Caldria ampliar la cistella tributària?? (*autonomia*)

- c. S'està donant compliment a algun principi d'*equitat* intermunicipal? És a dir, els ajuntaments acaben tenint un volum similar de recursos sigui quina sigui la seva capacitat fiscal? Voldríem que fos així?

5. Quant a l'actual model de **finançament** municipal (II)

- d. La hisenda dels municipis catalans depèn massa de les decisions d'altres administracions? *Són massa dependents?*

- e. Té *estabilitat* el model? Hi ha mecanismes d'actualització i seguiment?

- f. Hi ha mecanismes adequats de *coordinació* tècnica i institucional entre les diferents administracions?

- g. Hi ha *lleialtat institucional*? Fallen les estructures, la cultura "federal".

Consideració final: Els passos a seguir.

- 1. Organització territorial:** quins i quants ens locals?
- 2. Definició del marc competencial (propi!) dels governs locals.**
- 3. Disseny del model de finançament local basat en els principis d'autonomia financera, suficiència de recursos, equitat, transparència i lleialtat institucional.**

Gràcies

Maite Vilalta

Departament d'Economia
Facultat d'Economia i Empresa
Universitat de Barcelona
Diagonal 690, 08034 Barcelona
mvilalta@ub.edu